

Sygn. akt VIII U 591/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2017 r. w Gliwicach

sprawy C. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania C. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 16 lutego 2017 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż ubezpieczony C. K. (1) osiągnął przychód w 2016 roku w wysokości, która nie przekracza niższej kwoty granicznej ustalonej dla tego okresu, tj. 34.054,40 zł (trzydzieści cztery tysiące pięćdziesiąt cztery złote 40/100) i nie powoduje on zmniejszenia kwoty świadczenia z tytułu emerytury pomostowej oraz stwierdza, że ubezpieczony nie pobrał nienależnie świadczenia z tytułu emerytury pomostowej w 2016 roku i nie jest zobowiązany do jego zwrotu.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 591/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 lutego 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. dokonał rozliczenia emerytury pomostowej ubezpieczonego C. K. (1) za 2016r. i ustalił, że osiągnięty przez niego w tym okresie przychód uzasadniał zmniejszenie świadczenia. W związku z tym ZUS zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranej emerytury pomostowej za okres od 1 stycznia 2016r. do 31 grudnia 2016r. w łącznej kwocie 3.782,02 zł.

W odwołaniu ubezpieczony domagał się zmiany zaskarżonej decyzji i anulowania nałożonego na niego obowiązku zwrotu świadczenia w kwocie 3.782,02 zł. W uzasadnieniu podniósł, że w 2016r. pobierał emeryturę pomostową i jednocześnie uzyskiwał przychód z pracy najemnej wykonywanej w Niemczech. Ubezpieczony wskazał, że w lutym 2016r. złożył w ZUS informację o dochodach uzyskanych z pracy zagranicznej, przedkładając dokument z Niemiec – E. – jednakże nie miał świadomości, że w owym dokumencie wykazano przychody za październik, listopad i grudzień

2016r., a które to środki pieniężne otrzymał odpowiednio w dniu 26 stycznia 2017r. i 22 lutego 2017r. Wskazał również, że w przedmiotowym dokumencie brak jest przychodu za grudzień 2015r., a środki pieniężne otrzymał 5 lutego 2016r. Odwołujący dodał, że przychód osiągnięty za granicą, bez względu na kraj uzyskania wynagrodzenia za pracę najemną oraz zastosowaną metodę zapobiegania podwójnemu opodatkowaniu, należy pomniejszyć za każdy dzień pobytu za granicą, w którym podatnik pozostawał w stosunku służbowym, stosunku pracy o kwotę odpowiadającą 30% równowartości diety z tytułu podróży służbowej za granicą – w jego przypadku dieta wynosi 49 euro. Pomniejszone o diety z tytułu podróży służbowej przychody przelicza się na złote wg kursu średniego walut obcych ogłaszanego przez NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień uzyskania przychodu. Od tak obliczonego przychodu odejmuje się przysługujące koszty uzyskania przychodów określone w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych. Ubezpieczony wskazał, że mając na względzie powyższe fakty i wyliczenia, uzyskany przez niego przychód z pracy najemnej za granicą w kwocie 22.014,23 zł nie uzasadnia zmniejszenia kwoty świadczenia emerytury pomostowej, jak również nie daje prawa do żądania zwrotu świadczenia w kwocie wskazanej przez ZUS.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy, wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko. ZUS wskazał, że w odwołaniu ubezpieczony podał, iż kwota przychodu jego zdaniem wynosi 22.014,23 zł, jednakże – jak wynika z dokumentu PIT-36 z 2016r. – podana kwota to faktyczny dochód osiągnięty za granicą a nie przychód brutto.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący C. K. (1) od 1 czerwca 2014r. jest uprawniony do emerytury pomostowej na mocy decyzji (...) Oddział w Z. z dnia 16 czerwca 2014r.

Decyzją z dnia 20 stycznia 2015r. dokonano rozliczenia zaliczki i ustalono ostateczną wysokość świadczenia.

Kolejnymi decyzjami ZUS dokonywał przeliczenia świadczenia.

W dniu 2 lutego 2017r. ubezpieczony złożył kolejny wniosek o rozliczenie świadczenia – za rok 2016. Do wniosku dołączył paski zarobkowe (E.) za okres od stycznia 2016r. do grudnia 2016r. z tytułu zatrudnienia w (...)#u.H.. (...) w Niemczech.

Zaskarżoną decyzją z dnia 16 lutego 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. dokonał rozliczenia emerytury pomostowej ubezpieczonego za 2016r. i stwierdził, że osiągnięty przez niego przychód w tym okresie wyniósł 37.836,42 zł i przekroczył niższą kwotę graniczną ustaloną dla tego okresu, tj. 34.054,40 zł, łącznie o kwotę 3.782,02 zł. W związku z tym ZUS zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranej emerytury pomostowej za okres od 1 stycznia 2016r. do 31 grudnia 2016r. w kwocie 3.782,02 zł.

Sąd ustalił, że ubezpieczony w 2016r. wykonywał pracę najemną w firmie (...)#u.H.. (...) w Niemczech.

Ustalono, że z tytułu pracy w Niemczech w niżej wskazanych okresach ubezpieczony osiągał następujące zarobki:

- 711,25 euro brutto za grudzień 2015r. – zaksięgowane na koncie odwołującego w dniu 5 lutego 2016r. w kwocie 537,93 euro (netto),
- 687,25 euro brutto za styczeń 2016r. – zaksięgowane na koncie odwołującego w dniu 13 marca 2016r. w kwocie 512,23 euro (netto),
- 716,75 euro brutto za luty 2016r. – zaksięgowane na koncie odwołującego w dniu 13 kwietnia 2016r. w kwocie 540,59 euro (netto),
- 716,75 euro brutto za marzec 2016r. – zaksięgowane na koncie odwołującego w dniu 12 maja 2016r. w kwocie 540,59 euro (netto),

- 716,75 euro brutto za kwiecień 2016r. – zaksięgowane na koncie odwołującego w dniu 19 czerwca 2016r. w kwocie 540,59 euro (netto),
- 716,75 euro brutto za maj 2016r. – zaksięgowane na koncie odwołującego w dniu 20 lipca 2016r. w kwocie 540,59 euro (netto),
- 733,25 euro brutto za czerwiec 2016r. – zaksięgowane na koncie odwołującego w dniu 26 sierpnia 2016r. w kwocie 553,61 euro (netto),
- 753,25 euro brutto za lipiec 2016r. – zaksięgowane na koncie odwołującego w dniu 5 października 2016r. w kwocie 564,35 euro (netto),
- 758,75 euro brutto za sierpień 2016r. – zaksięgowane na koncie odwołującego w dniu 10 listopada 2016r. w kwocie 568,70 euro (netto),
- 758,75 euro brutto za wrzesień 2016r. – zaksięgowane na koncie odwołującego w dniu 9 grudnia 2016r. w kwocie 568,70 euro (netto),
- 751,75 euro brutto za październik 2016r. – zaksięgowane na koncie odwołującego w dniu 26 stycznia 2017r. w kwocie 563,17 euro (netto),
- 757,75 euro brutto za listopad 2016r. – zaksięgowane na koncie odwołującego w dniu 26 stycznia 2017r. w kwocie 572,95 euro (netto),
- 647,76 euro brutto grudzień 2016r. – zaksięgowane na koncie odwołującego w dniu 22 lutego 2017r. w kwocie 481,80 euro (netto).

Ustalono, że uzyskany przez ubezpieczonego dochód w 2016r. z pracy za granicą wyniósł 22.014,23 zł.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, zeznania o wysokości osiągniętego dochodu PIT-11 za 2016r. wraz załącznikiem PIT/ZG (k.5-10), otrzymanych pasków wynagrodzeń z firmy niemieckiej (k.11-20) oraz potwierdzeń zapłaty za pracę na rachunek bankowy ubezpieczonego (k.21-32), zeznań świadka R. K. (zapis protokołu rozprawy z dnia 17 października 2017r. min. 10:40 i n. k.45), przesłuchania odwołującego (zapis protokołu rozprawy z dnia 17 października 2017r. min. 33:30 i n. k.45). Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz do rozstrzygnięcia sprawy. Strony nie składały dalszych wniosków dowodowych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie jest ustalenie, czy odwołujący C. K. (2) pobrał w 2016r. nienależnie emeryturę pomostową, a w konsekwencji czy istnieje po jego stronie obowiązek zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w łącznej kwocie 3.782,02 zł.

Zgodnie z treścią art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2017r. poz. 664 ze zm.) prawo do emerytury pomostowej ulega zawieszeniu lub emerytura ta ulega zmniejszeniu na zasadach określonych w art. 103 ust. 3 i art. 104-106 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Natomiast w myśl art. 28 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych w zakresie postępowania w sprawie zwrotu nienależnie pobranej emerytury pomostowej, egzekucji i potrąceń stosuje się odpowiednio przepisy art. 138-144 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz przepisy art. 84 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Stosownie do treści art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017r., poz.1383) prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu, na zasadach określonych w ust. 3-8 oraz w art. 105, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6.

Po myśli art. 104 ust. 2 ustawy emerytalno-rentowej za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 1, uważa się zatrudnienie, służbę lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie pozarolniczej działalności, z uwzględnieniem ust. 3.

Z kolei ust. 3 omawianego art. 104 stanowi, że przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również do emerytów i rencistów osiągających przychód z tytułu działalności wykonywanej za granicą.

Zgodnie zaś z ust. 7 art. 104 prawo do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy oraz renty rodzinnej, do której uprawniona jest jedna osoba, ulega zawieszeniu w razie osiągnięcia przychodu w kwocie wyższej niż 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Natomiast w myśl ust. 8 art. 104 w razie osiągnięcia przychodu w kwocie przekraczającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, nie wyżej jednak niż 130% tej kwoty, świadczenie ulega zmniejszeniu o kwotę przekroczenia, nie większą jednak niż kwota maksymalnego zmniejszenia obowiązująca w dniu 31 grudnia 1998 r. w wysokości:

- 1) 24% kwoty bazowej obowiązującej przy ostatniej waloryzacji w 1998 r. - dla emerytury lub renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy;
- 2) 18% kwoty bazowej, o której mowa w pkt 1 - dla renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy;
- 3) 20,4% kwoty bazowej, o której mowa w pkt 1 - dla renty rodzinnej, do której uprawniona jest jedna osoba.

Zgodnie z ust. 10 art. 104 Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski":

- 1) w terminie do 14 dnia roboczego drugiego miesiąca każdego kwartału kalendarzowego - kwoty przychodu, o których mowa w ust. 7 i 8, z zaokrągleniem w górę do pełnych 10 groszy;
- 2) w terminie do 14 roboczego dnia listopada - kwoty graniczne przychodu dla mijającego roku kalendarzowego.

Kwotą graniczną w 2016r. – stanowiącą sumę kwot przychodu odpowiadających 70% przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń – była kwota 34.054,40 zł.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2017, poz. 1778) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12.

Z kolei jak stanowi art. 4 ust. 9 ww. ustawy za przychód w myśl tej ustawy uznaje się – przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy oraz przychody z działalności wykonywanej osobiście przez osoby należące do składu rad nadzorczych, niezależnie od sposobu ich powoływania.

Jak wynika natomiast z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2016, poz. 2032 ze zm.) zawierającego ogólną definicję przychodu – przychodami, z zastrzeżeniem art. 14-15, art. 17 ust. 1 pkt 6, 9 i 10 w zakresie realizacji praw wynikających z pochodnych instrumentów finansowych, art. 19, art. 25b i art. 30f, są otrzymane lub postawione do dyspozycji podatnika w roku kalendarzowym pieniądze i wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń.

Z kolei zgodnie z art. 12 ust. 1 ww. ustawy za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Stosownie do treści art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych osoba, która pobrała nienależne świadczenia jest obowiązana do ich zwrotu.

Z kolei w myśl ust. 2 powołanego wyżej przepisu za nienależnie pobrane świadczenia uważa się:

1. świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
2. świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Powyższy przepis wskazuje, iż żądanie zwrotu uzasadnia w pierwszej kolejności stwierdzenie bezpodstawności wypłaconego świadczenia. Niezbędne jest również ustalenie złej wiary osoby pobierającej świadczenie, a zatem istnienia po jej stronie świadomości takiego charakteru świadczenia.

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że odwołujący uzyskał prawo do emerytury pomostowej z dniem 1 czerwca 2014r. Bezspornie również, w okresie od grudnia 2015r. do grudnia 2016r., pracował w Niemczech i z tego tytułu otrzymywał wynagrodzenie, stanowiące jego przychód.

Kwestią sporną w rozpatrywanej sprawie była wysokość przychodu uzyskana przez odwołującego w roku 2016 z pracy zagranicznej, która zdaniem organu rentowego wyniosła 37.836,42 zł i przekroczyła niższą kwotę graniczną ustaloną dla tego okresu, tj. 34.054,40 zł, co stanowiło podstawę wydania zaskarżonej decyzji ZUS z dnia 16 lutego 2016r. zobowiązującej ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranej emerytury pomostowej za okres od 1 stycznia 2016r. do 31 grudnia 2016r. w kwocie 3.782,02 zł.

Na podstawie zgromadzonego w toku postępowania materiału dowodowego Sąd uznał, że przychód odwołującego z pracy zagranicznej w 2016r. nie przekroczył niższej kwoty granicznej, w związku z czym zaskarżona decyzja zobowiązująca odwołującego do zwrotu nienależnie pobranej emerytury pomostowej jest bezpodstawna.

Sąd zwraca uwagę, że w zaskarżonej decyzji do przeliczenia rocznego (2016r.) przychodu ubezpieczonego ZUS zsumował kwoty miesięcznych wynagrodzeń brutto, jakie przysługiwały ubezpieczonemu za pracę w (...)#u.H.. (...) w Niemczech w okresie od stycznia 2016r. do grudnia 2016r. Tak wyliczony przychód roczny wyniósł 8.709,51 euro, tj. 37.836,42 zł.

W toku postępowania Sąd ustalił jednak, że uzyskany przez ubezpieczonego w 2016r. przychód był niższy, niż wyliczony przez ZUS. Odwołujący otrzymywał bowiem z opóźnieniem wynagrodzenie za pracę w Niemczech, co skutkowało tym, że wynagrodzenie za grudzień 2015r. otrzymał w dniu 5 lutego 2016r., natomiast wynagrodzenie za

październik i listopad 2016r. w dniu 26 stycznia 2017r., a wynagrodzenie za grudzień 2016r. w dniu 22 lutego 2017r. Mając na uwadze brzmienie polskich przepisów (art. 11 ust. 1 ustawy o PIT) przychodami są otrzymane lub postawione do dyspozycji podatnika w roku kalendarzowym pieniądze i wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń. W związku z powyższym, obliczając roczny przychód odwołującego uzyskany za pracę za granicą w 2016r., należało uwzględnić wynagrodzenie z tych miesięcy, za które faktycznie zapłacono odwołującemu w 2016r., tj. od grudnia 2015r. do września 2016r. Wynagrodzenie za miesiące październik, listopad i grudzień 2016r. zostało bowiem wypłacone ubezpieczonemu w 2017r., a zatem stanowią jego przychód już w roku 2017, a nie w 2016.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego – w szczególności potwierdzeń zapłaty za pracę na rachunek bankowy ubezpiezonego – Sąd obliczył przychód ubezpiezonego za 2016r., który wyniósł 7.269,50 euro, tj. 31.549,63 zł (po kursie euro zastosowanym przez ZUS).

W obliczu powyższego, Sąd uznał, że roczny przychód ubezpiezonego za 2016r. z pracy zagranicznej wynoszący 31.549,63 zł nie przekroczył niższej kwoty granicznej dla tego okresu, tj. 34.054,40 zł, zatem ubezpieczony nie pobrał nienależnie świadczenia z tytułu emerytury pomostowej w 2016r. i nie jest zobowiązany do jego zwrotu. Tym samym Sąd uznał, że decyzja ZUS z dnia 16 lutego 2017r. jest błędna.

W konsekwencji, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, iż ubezpieczony C. K. (1) osiągnął przychód w 2016r. w wysokości, która nie przekracza niższej kwoty granicznej ustalonej dla tego okresu, tj. 34.054,40 zł i nie powoduje on zmniejszenia kwoty świadczenia z tytułu emerytury pomostowej oraz stwierdza, że ubezpieczony nie pobrał nienależnie świadczenia z tytułu emerytury pomostowej w 2016r. i nie jest zobowiązany do jego zwrotu.

(-) SSO Patrycja Bogacińska – Piątek